

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік: а) щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижді 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свѣят о 5 1/2 год. пополудня.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Міністерске пересилене в Угорщині.

(X) Розвиток внутрішнього політичного положеня в Угорщині довів до того, що вже на завтра зановідають почин міністерского пересиленя. Міністер внутр. справ Гр. Андраші приїхав до Відня, а сей приїзд вважають ознакою великого політичного значеня для справ, які мають тепер рішати ся у Відні. Окрім міністра Андрашого прибули до Відня також деякі визначніші послы і політики та дивнікарі угорські, щоби з близка слідити за розвитком справ. Між иншими приїхав Тот, віцепрезидент сторонництва незалежних і зараз відбув нараду з міністрами Кошутом і Аппонімом, щоби їх звістити про найновіший настрій свого сторонництва.

Як запевняють всі наспівші до Відня личности про настрої незалежних, то нема надії на мирну поладу банкового спору. Спершу лише дрібна горстка незалежних побивала ся за окремишим банком, опісля провадив агітацію за сею справою президент сойму Юсті і пірвав помалу за собою таке число сторонників, що сьогодні девять десятих займає се становище самостійного банку. Тепер що раз менша надія, щоби змінили своє становище незалежні, навіть колиб зрозуміли і пізнали, перед якими важкими і далекосяглими можливостями опиняє ся. Видано між незалежними оклик, що на случай податливости несаможности втратилиб весь моральний вплив і повагу в краю, коли тимчасом по скінченю спору моглиб таки досягнути якусь уступку в банковій справі.

Найбільше впливові незалежні запевняють, що навіть на случай спору незалежні не втратилиб переваги в краю а їх непохитність в банковій справі приспорилаб їм між виборцями ще більше при-

хильности. Деякі члени незалежного сторонництва дораджують, щоби сторонництво згодило ся на продовженя банкового привілею до 1917. р. з услівем, що оно виключно обійме керму державну і тим способом буде мати спромогу подбати про здійсненє програми народо-господарської окремишности після 1907. року. Але навіть та рада не приймає ся у незалежних. При таких обставинах можна собі уявити, яке рішенє послідує, наколи домаганє картельового банку буде відкинене. Коли спершу думали, що лише одна часть незалежних перейде до опозиції, то сьогодні можна бути певним, що далеко переважна часть сторонництва піде на сю дорогу.

Міністри обосторонних правительств перестали переговорювати з собою, а лише заводів референти дальше пересправають про домаганє картельового банку. Певного рода поступом вважають сю обставину, що в австр. правительстві відбула ся рада міністрів що до становища в справі картельового банку, хоч не було сумніву, що в австр. правительстві сему противне. На раді спільній міністерств подало австр. правительстві до відома се відпорне становище, а тим самим рішенє доля угорского кабінету. Сьогодні ще відбувають ся наради угорских міністрів а в суботу міністер торговлі Кошут, імовірно з Гр. Аппонімом разом, являть ся у монарха, щоби подати до відома, що незалежні переходять до домаганя окремишого банку. В неділю має відбути ся в Пешті рада міністрів, на котрій імовірно буде підписана просьба кабінету о відставку, а се подасть кабінет до відома соймови в понеділок. Ще того самого дня ввечером має відбути ся засіданє сторонництва незалежних, щоби нарадити ся, що дальше робити. В слідуючих днях буде монарх приймає тих політків, з котрих має бути утворений новий кабінет. Як дальше буде

розвивати ся се пересилене, годі навіть приблизно нині сказати, але вже тепер можна се бачити, що оно не буде легко і скоро поладжене.

Огляд часописий.

(Партийні відносини на Буковині. Участь галицьких Русинів у відроджені Буковинської Руси. Народне учительство на Буковині і галицькі переселенці. Радикалізм і борба его проти поступових народовців. Голос проф. Ос. Маковей про буковинські відносини. Дневник «Буковина» про боротьбу між поступовцями а радикалами).

Буковинська Русь переживає подібні хвилі у своїм національним і культурним розвитку, які перебула свого часу й Галичина. На Буковину переселявало ся чимало галицьких Русинів і они вносили там також ті напрями і змаганя, якими они відповідно своїй партийній приналежности були переняті. Однак, хоч не все, що галицькі Русини вносили на Буковину, виходило їй в хосен, всеж таки признаєть навіть найбільший прихильник оклику «Буковина для Буковинців», що й галицькі Русини чимало причинили ся до відродін Буковинської Руси. Досить згадати лише імена пок. проф. Гната Онишкевича і проф. д-ра Смаля-Стоцького соймового віцемаршалка.

Особливо проф. др. Стоцький в спілці з буковинськими Русинами і послами Е. Пігуляком, Н. Васильком, інспектором Ом. Поповичом і кількома иншими, між котрими знов виділюють імена Галичан (як Ясеницький, Михальський, Маковей) згуртував і освідомив тамошню інтелігенцію, так що руска справа вийшла там відразу на чисту воду, незакаламучену москвофильскими консолідаціями, як у нас. Сему однодушному поступованю буковинської народовської громади завдячує Буковинська Русь значні придбана нац.-культурні і народо-господарські, які досягнула в останних дванадцяти роках.

Сільвіо Целліко.

Із днів могого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держируска.

(Дальше).

— Всі? То видно, що не оден лише я обурюю ся на ті огидні помії!

— Не хочу того сказати, добродію! Ах, колиб ви знали!.. Колиб ви в своїм серцю відчули чувства мого серця!..

— Та не плач-жеж. Який-же біль тебе ворухить? Даруй мені, прошу, коли накричав я на тебе несправедливо. Вірю, що се не твоя вина, що дістав я так лиху маву.

— Ах, я не плачу а тої причини.

Я був трохи збентежений в своїм самолюбстві, однак я мусів сьміяти ся.

— То ти не плачеш з нагоди мого крику, але з иншої причини!

— По правді так.

— А хто би тобі закинув облуду?

— Любо.

І личко її зарумянило ся. І оповіла мені в

своїй безмірній сердечности ідилю комічно-серйозну, що мене зворушила.

XXIX.

Від того дня остав я, не знаю чому, повірником дівчини і она приходила до мене на довгий розговор.

Говорила мені: Добродію, з вас такий добрий чоловік, що дивлю ся на вас так, як може дивити ся донька на свого батька.

— Обдаровуєте мене не конче хорошим компліментом, відповідав я, відхиляючи її руку, мені щойно трийцять два роки, а ви глядите на мене, мов на вашого батька.

— Ні, добродію, — то скажу: мов на брата. І на силу зловила мене за руку і сильно стиснула. Все то було дуже невинне.

Опісля говорив я сам до себе: щастє, що она не є гарна! бо в прогивім разі та невинна сердечність моглаб мене глибоко застановити.

Иншим разом: Щастє, що она не є зріла, бо не заходить небезнека, щоби я в дівчати в таким віці влюбив ся.

Нераз-відчував я трохи неснокою, бо приходило мені на гадку, що я помилив ся, коли уважав її гидкою і я був приневолений вважати, що її форма й черти були правильні.

— Колиб не була она така бліда і не мала в своїй тварі тільки повільности, то моглаб уходити за красу.

Се правда, що неможливо не найти щось приманчивого в поведеню, погляді й розмові живої, ввічливої дівчини. Опісля не старав ся я зовсім зискати її симпатії чим небудь, я був для неї батьком і братом, зовсім після мого бажаня. Чому? Тому, що я читав їй Francesca da Rimini і l'Eufemio і мої вірші доводили її до плачу! А потім рівнож з тої причини, що я сидів в тюрмі не, як она говорила, за крадіж, ні за убийство.

Коротко кажучи, коли я чув привязанє до Магдалени, хоч її не бачив, то якжеж міг я бути рівнодушним до тих ніжностей, до тої невинної молодой венеційської доньки тюремної.

Був би я брехуном, колиб я сказав, що лиш завдяки моїй второпности я не влюбив ся. Я не влюбив ся лиш з тої причини, що она мала любка і в ній була засліплена. Горе мені, колиб було стало ся навпаки!

Однак, коли чувство, яке она розбудила у мені, не було тим, що зветь ся любовю, то признаю, що часто було воно близьке до любови. Бажав я, щоб она була щаслива, щоб таки вийшла за того, що їй подобав ся; я не мав найшпеної охоти, найменшої гадки, що она мене може вибрати за предмет своєї любови. Та, як зачував я, що хтось відмикає двері, серце мені товкло ся, бо я надів ся, що се може Zanze; і коли се не була она, то я не був вдоволенний,

Однак не довго тривав сей ідилічний спокій. З помноженням народних шкіл на Буковині кинулось чимало учителів з Галичини, в часті щирих і освічених робітників на народній ниві, але чимало й крикунів-горлачів, що внесли там радикальний напрям і політику в „Січи“ та почали боротьбу проти провідників давніших. Появилися й радикальні часописи і завелася боротьба по вічах і по часописах. Вельми влучний погляд про ті відносини подав в об'ємистім листі до „Буковини“ проф. Маковей, з котрого наведемо вїмки, бо її замітки можна приложити і до наших відносин:

«Дискусія сходить дуже часто на пустяки; яке помагайбіг, таке бодай здоров; з перед очей щезли великі і справдішні вороги; натомість видить ся себе і своїх і маломісточкові сплетні, роздуті до величини слоня. А прецїж се велика пора на пустомельство! А чей же все ще не розвинуло ся на Буковині так, щоб читачам не мати що більше сказати, як те, що Іван Петрович посварив ся з Петром Івановичем! А прецїнь і найзавзятїйший радикал, коли він справді громадянин і знає не лише собі цїну, але й людям і дорїбкови попередників, замість завести пусті суперечки, може спитати себе: «Що зістарого варто затримати? Що потребує ще опіки і розвою? А що я, радикал, даю нового і за яку то принципїальну справу я розпинаю свою душу? А при тїм чи маю я право легко брати собі всю попередню, 60-літню історію буковинської політики? Чи не повинен я дечого навчити ся з похибок попередників? Аджеж десятки років блуканни — сеж їх тяжка провина! Нам було би тепер лекше, колиб вони були не блукали! А чи я не блукаю і не проповідую знову нової блуканни? Чого я бажаю для народу? Яких нових способів добираю і чи вони добрі?»

Над такими питаннями повинна би тепер застановити ся та верства нашої суспільности на Буковині, в руки якої зложено дальший розвій і долю народу, т. є. звиш 600 наших учителів і учительок.

Дехто заглянув на села і побачив, що там не раз і гірше, як було перед десятима роками, та поставив прикре, що правда, питання: „А щож то? — Чи там учителі нічого не роблять?»

Треба Тобі зрозуміти психологію тих людей, що поважили ся таке спитати ся, бо хто бачив, що зробила мала громадка людей н. пр. у Перемишлі або у Стрию, які там величаві камениці мають товариства, за який короткий час доробили ся вони великих мастків, а порівнає з ними наш скромний «Народний Дім» у Чернівцях і застїй у всіх товариствах, котрі без діяльної помочи з сїл ніяк не можуть розвивати ся, той може мати жаль до своєї громади, той може сказати, що 600 інтелігентних людей по секож була она, то серце було мені сильнїйше і розгрівало ся.

Ї родичі, що набрали вже були доброго поняття про мене і знали, що она була в кім иншим залюблена до нестями, не звертали на се уваги, що она приходила до мене майже завсїгди ранком, коли приносила каву, а також часом вечером.

Она мала справді приманчиву простоту і ніжність. Говорила она до мене: — Я люблю так дуже кого иншого; однак так радо пристаю з вами. Коли не бачу любка, то нудьгу відчуваю всюди, лиш тут нї.

— Не знаєш, з якої причини?

— Не знаю.

— То я тобі скажу: тому, що позволяю тобі говорити про твого любка.

— Нехай буде й так; а мені здаєть ся, що се тому, що вас так цїню, так високо...

Безталанна дївчина! Она поповняла сю благословенну ошїбку, що ловила мене за руку і стискала а не відчувала, що она в тїм самім моменті мені подобалась й непокоїла мене.

Нехай буде небо благословенне, що можу без всяких докорів згадати про сю добру дївчину.

(Дальше буде).

лах такі могли би більше двигнути на своїх плечах, ніж двигають.

За сю замітку вже не раз ображували ся учителі — найбільше звичайно ті, що нічого не роблять поза школою для освіти свого села. — Ображують ся і тепер, але се справи не зміняє, бо і самі учителі говорили та писали, що є застїй, а за причину подавали занадто часто і свої „класові інтереси“, котрі особливо радикалам, що на словах не хотїли би жити кєрвавицею селянина, зовсім не до лиця. Поправді всі були за регуляцією плати для учателів і всі раді, що єю справу вже сяк-так полагоджено, але сам скажи, чи не можуть чоловіка обурювати такі думки, з якими відважнїйші навіть не ховали ся: «Коли ви нам не збільшите плати, то ми нічого не будемо робити». Зовсім так, як той розумний хлопець, що на злість мамі відморозив собі ноги...

Тепер коли вже справа плати полагоджена і непорозуміння помалу забувають ся, конечно потрібно, щоби з поміж соток учителів нашло ся хоч кільканайцять, котрі сказали би голосне і рішуче слово: „Доста сварки! Є важнїйші справи!“ Бо справді ще зовсім не час, спочавати на лаврах! Із тих справ, які перейшли до нас з минувшини, ще декотрі рішучо не полагожені і відновлюють ся, як тяжкі рани. А з нових багато жде на своїх робітників. Такі справи, як уложене наших відносин до Німців, Волохів, Жидів і Поляків, як економїчне визволенє нашого народу з під ярма всяких пявок, лихварів і дерришкір, ширене свідомости і освіти між народом, витворене корисних обставин для розвою науки, штуки і літератури — такі справи ще далеко не полагожені. Чи над ними уже нема потреби ані думати, ані радити, ані писати?

Чи все те має нам заступити широка дискусія над плакатами без хреста?

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Розстрїй в чеськім таборі обговорював недавно на посольскім вічу бувший міністер др. Форшт. Віп перечив, начеб чеська політика показала ся безвиглядно. Чехи потерїли невдачу в останних часах через те, що в рішачій хвилі не находили ся на потрібній моральній і розумовій висоті, а передовсім наслідком розладу у власнім таборі і безвиглядного радикалізму та дикої демагогїї. (Треба замітити, що й др. Форшт був радикалом). Наконечною цїллю чеської політики є повалене кабінету бар. Бінерта (не оден вже кабінет валили Чехи і попадали при тїм все з дощу під ринву — Ред.). Що до поступованя чеських послів в держ. раді признає др. Форшт потребу певної резерви. Що до язикової предлоги сумніває ся, щоби можна її поправити в користь чеських домагань. Не можна також думати, щоби в нинїшних обставинах обидві палати держ. ради ухвалили сю предлогу.

Язикове питання в Дальмації було предметом нарад під проводом бар. Бінерта і при участі міністра внутр. справ Гертля, і міністра просвіти гр. Штірґа, намїсника Дальмації Нарделлього і 3 хорватских, 1 сербского і 2 італійских послів. Хорвати домагають ся, щоби в усіх державних урядах Дальмації хорватська мова була урядовою у внутрішнім і зверхнім урядованю. Вїмкою у зверхнім урядованю мають творити лише поданя італійські, але у внутрішнім урядованю повинні навіть італійські поданя бути полагожені по хорватски. Італійці знов вказують на те, що на основі закона всі урядові оповїстки повинні бути двоязикові, але они вдоволили би ся, колиб закон сей примінювано лише по містах, де є повіт, суди і по надморских містах оживлених рухом. Хорвати знов домагають ся, щоби оповїстки були писані лише по хорватски з вїмкою міст, де є понад 50% італійского населеня. Правительство заявило готовість заложити італійську народну школу в Сплїті і 4-клас. реальну школу в Задарі, наколиб Італійці відступили від своїх домагань. На се заявили Італійці, що се їм належить ся законно. Перегово-

ри ведуть ся дальше і доведуть імовірно до порозуміння.

Настрїй сторонництва независимців не є одушевлений. Дневник независимців „Egyetertes“ бачить в іменованю Поповича губернатором австро-угорского банку недобрий знак для виглядів независимців в банковій справі і думає, що Попович цїле своє жите не добивав ся визначних становищ і достоїнств, а не приняв би був становища губернатора банку, наколиб не був перекоаний, що він не довше буде тривати як до кінця 1910 р. В тїй обставині бачить сей дневник трудність положеня сучасного і думає, що правительство неперечно приняло вже зобовязаня, які має перевести в соїмі. Все, чого Угорщина від десятиліття домагає ся, є від здійсненя так далеко, як перед десяти роками. Сей настрої є доказом такої самої зневіри, яка пробиває ся у вислові Кошута перед одним віденським дєвникарем, котрий его допитував ся о банкові переговори. Кошут відповів: „я не був ніколи оптимістом!“

Намаганя коалїційних сторонництв в Угорщині до тісної злуки (фузїї) також не доводять до успіхів. Велике вражїне в широких кругах викликала статя барона Коза в дєвнику угорских людювців „Alkotmany“, котрий що дня оповіщує телеграми з всіх сторін краю, які висловлюють згоду з сею статєю. В сїй статі висказав бар. Каз, що нині в Угорщині лише сї бажають тісної злуки сторонництв, котрі не мають ніяких засад, або розминули ся із своєю цїллю. Сторонництво людювців не може згодити ся на таку злуку без затрати своїх засад а в краю нема сторонництва, з котрим людювці могли би тісно злучити ся. Людювці не хотять бути ані цукром в чорній каві правительства, ані навозом на ниві лібералїзму. Се виразно. Коли независимці заповадливо заходять ся около злуки сторонництв, вірноконституційне сторонництво заховує ся тихо. Очевидно думає про се, що его чає і так небавом наспіє. З великою певністю оповідають, що на чолі нового кабінету (на основі 1867 р.) стане Люкач (бувшїй міністер скарбу).

В клубі независимців розїйшла ся вість, що посол Мерай Горват, котрий уже підчас покляканя коалїційного міністерства до державної керми виробив був план розмотаня внутрішньо-політичної запутаннї, тепер знов займає ся уложенем такого начерку.

Заграниця.

Положенє в Туреччині доси незмінене. Молодотурецкі війська напливають що раз то численнїйше під Царгород, де стоїть їх вже 30.000. Після поголосок, що мають зложити султана з престолу, розїйшли ся нові поголоски, що наступило порозумінє між молодотурецким війском а султаном і то завдяки інтервенції Росії, Англії і Франції.

Між тим однак показало ся, що ся вість передчасна, бо до порозуміння ще не прийшло і не знати, чи прийде. Після инших вістїй порозумінє розбило ся. Тепер сподїють ся вже кожної хвилі, що молодотурецкі війська вїйдуть до Царгорода. В першій мїрі мають они заняти султанську палату Ільдїз-кіоск. Не улягає ніякому сумнівови, що з залогою сїї палати прийде до кровавої розправи. В кожнім разі сего обавляють ся там, бо в останних днях пороблено в Ільдїзі всякі приготуваня до оборони, а в кількох місцях заложено мїни.

Загально сподїють ся, що положенє вяснить ся нині по причині „селямліка“. В поведєню молодотурків видно певне ваганє. Боять ся они в разі усунєня султана наразити ся в Европі і проте не можуть рішити ся, чи полишити его на далі, чи проголосити султаном его брата, або котрого з синів. Англіїські часописи заявляють, що усунєне султана малоб наслідки, які годї тепер предвидіти та що Европа не вибачилаб сего ніколи молодотуркам, колиб они обїйшли ся з султаном в негідний спосіб.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Антин; римо-кат.: Георгія м. — В неділю: руско-кат.: Василія; римо-кат.: Марка ев.

— **Релігійний конгрес в Велеграді.** В Велеграді на Мораві відбуваються що кілька літ славянські релігійні конгреси, на яких ведуться диспути в церковних справах. Такий конгрес відбувся там перед двома роками, а слідує бути з початком серпня с. р. присвячений релігійним диспутом в справі зєдинення церковного. На сей конгрес Ексц. Митрополит Шептицький розіслав до видійших осіб запрошення, писані в латинській і російській мові, з підписом також о. Пальмієра, монаха, який також займає ся ширеною ідеєю зєдинення християнських церков. Запрошене се звучить: Ваша Всечесносте! Перед двома літами удало ся мені з Божою поміччю зібрати на конгрес в Велеграді немале число прихильників зєдинення церков. Там порішено, що такі конгреси мають відбуватися ся що другого року під ласкавою опікою ВПреоєсв. о. архієпископа оломунецкого.

Словнячю постанову конгресу, маємо честь повідомити Вашу Всечесність, що в сім році в днях від 2. до 5. серпня включно відбуде ся другий велеградський зїзд представників всіх славянських народностей, який має на меті обговорити взаїмні відносини спільного життя Східної і Західної Церков. Велеград лежить при залізничім шляху до Угорского Градища на Мораві. Програма нарад буде така: 1) Справи теологічні і історичні, які доторкають спірні точки в науці обох церков. 2) Справи з характером практичним, а се, можливе усуненє непорозуміння і переєудів між католиками а православними та заведене привязних відносин на чисто науковім підкладі межі католиками а православними богословами. Всі розправи на зїзді будуть відбуватися ся в латинській або московській мові і в тих мовах мають бути також читані реферати (час читання $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ години). Надіємо ся, що Ваша Всечесність зволить взяти участь в зїзді, і по можливості виголосить реферат про одну з вище названих справ. Тему або зміст реферату належить прислати перед 1. мая до редакції „Slavicum Litterae Theologicae“ (Прага I—190). — Андрей, митрополит Галицький. Аврелій Пальмієри, Ч. С. А.

— **Шевченкове сьвято в Нижнедніпровску.** Дня 29. марца нижнедніпровські робітники залізничних майстерень сьвяткували пам'ять незабутнього Т. Шевченка. На вечір зійшло дуже багато охочих, котрих невелика зала не змістила. Програма вечера була така: Реферат прочитав д. С. Ліпковський. Хор під орудою Гр. Роменьского гарно виконав „Заповіт“, „Жалібний жарш“, „Ще не вмерла України“ і інші співі. Гарно прочитали: д. Кузьменко уривок з „Івана Гуса“, В. Герус поему „Кавказ“, д. Томиленко „До Основ'яненка“, д-ка Куріна поему „Сова“. Гарно виконав бандурист Г. Федоренко „Зоре моя вечірняя“ та думку про Морозенка. На сцені був великий бюст Шевченка, окрашений гарною рамою з квітками і різними електричними лампами. Приєутні, стоючи, вислухали „Заповіт“. Се перший український вечір в Нижнедніпровску. Місцева публіка окрім „руско-малоросійських драм“ нічого путящого не бачила. Весь прибуток піде на збудованє пам'ятника Т. Шевченкови у Києві. Цікаво, що поліцмаїстер, коли підписував програму вечера, не дозволив друкувати заклик „Жертуйте на пам'ятник Т. Шевченкови у Києві“.

— **Українські вечери в касарнях.** Недавно Кубарська козацька дивізія, що стоїть у Варшаві і складає ся з чорноморців, запросила до своїх касарень кобзаря Ів. Кучеренка виконати кілька історичних дум та українських пісень. Касарні прибрано по сьвяточному, зроблено естраду, покликано військову музику і полковий хор. Кучеренко виконав „Думу про Морозенка“, „Про смерть курінного атамана Безридного“, „Пісня на смерть Шевченка“ і кілька гумористичних пісень свого необхідного репертуару. Степура робив слухачам поясненія до кожного співу кобзаря і прочитав популярний реферат про Шевченка. Офіцери зацікавились українською пресою і літературою. Порішили передлатити Аркаса для сотенних бібліотек та зібрати гроші на пам'ятник Тарасові. Вечір зробив вражінє на слухачів Українців в Кубанщині. Оплескам і окликам „ще раз!“ не було кінця.

— **Тов-о укр.-руських правників у Львові,** якого статут затвердило міністерство внутр. справ, відбуло оноді 1. заг. збори, на котрі явило ся поверх 60 правників різних дикастерій, головню судовиків, адвокатів, урядників прокураторії державної, нотарів і т. д. Збори відкрив проф. др. Дністрянський. На внесенє радника п. Тита Реваковича вибрано предідателем зборів апел. радника п. Автона Дольницького, а сей покликана секретарію судію п. Єроніма Радловського і канд. адв. д-ра Стелана Барана. На внесенє д-ра Гвоздецкого з Бірки рішено статута не відчитувати, а приступлено відразу до дискусії над переведенєм цілий товариства. В дискусії

забирали голос др. Дністрянський, судія Рак з Винник, судія др. Гвоздецкий з Бірки, судія Герасимович з Бродів, нотар Левицький з Винник, радник Лев Левицький зі Сколього, судія Степан Шухевич з Дрогобича, радник Добрянський з Самбора, радник двору Заячківський, радник Тит Ревакович, радник Дольницький, радник Шехович, авскултант Іванець, др. Баран, др. Говикович, др. Кость Кульчицький і др. Вергановський. Рішено видавати правничу часопись, розвести агітацію, щоби всі правники Русини з судівництва, адвокатури, нотаріату, прокураторії державної і т. д. обовязково належали до товариства, передплачували єго орган і в урядованю приєдержували ся обовязуючих азикових постанов. Відтак приступлено до вибору ради товариства. На внесенє д-ра Дністрянського вибрано одноголосно головою товариства радника двору Григорія Кузьму, а опісля прийато лісту прочих членів ради і їх заступників. До ради вибрано: проф. д-ра Дністрянського, доцента д-ра Вергановського, канд. адв. д-ра Здерковського, адвоката д-ра Евгена Олесницького, члена виділу краєвого Івана Кивелюка, нотаря з Винник Володимира Левицького, заступника прокуратора Теодора Рожанковського і авскултанта д-ра Миколу Бодруга. Рада уконституовала ся так, що заступником голови став др. Дністрянський, секретарем др. Здерковський, бібліотекарем др. Вергановський, господарем п. Володимир Левицький, касвером п. Кивелюк, членом ради др. Евген Олесницький, заступником секретаря п. Теодор Рожанковський, заступником члена ради др. Бодруг. Рада товариства покликала вже до життя окремі чотири комісії: 1) азикову для оборони прав нашої мови в публічних урядах; 2) судейську для організації і оборони інтересів судовиків; 3) цивілістичну для права цивільного, торговельного, векселевого і процедури цивільної і 4) криміналістичну для права карного і процедури карної. Поодинокі комісії мають такі управи: Комісія азиково: Тит Ревакович, др. Мирослав Здерковський, Єронім Радловський. Комісія судейська: Лев Шехович, Олександр Кмициевич, Йосиф Дрималик. Комісія цивілістична: проф. др. Станіслав Дністрянський, Ярослав Ільницький, др. Володимир Вергановський. Комісія криміналістична: проф. др. Петро Стебельський, др. Евген Олесницький, др. Степан Баран. До комісії контрольної війшли: Лев Шехович, Тит Ревакович і др. Степан Федак.

— **Ледяца будова залізничі.** Залізничий шлях Львів-Підгайці будовано так лихо, що насапи з весною зовсім порозлазали ся і тепер треба було здержати весь рух на тій лінії. Рух поїздів між Винниками а Вовковом здержано вже давнійше а від суботи застановлено рух також до Винник. Оноді коло Знесіня вискочив із шин оден віз і мало що не прийшло до катастрофи.

— **Взлет машини до лету у Відні.** На наддунайських оболонях пробовано вчера машину до лету системи Фарманя. Машинною кермував французский воздухоплавець Евген Леженіо. Машинна піднесла ся у воздух і на висоті двох до трох метрів перелетіла дорогу 200 метрів. В наглім звороті машина втратила рівновагу і ударилась об землю, при чім поломали ся декіль складові часті машинерні. Загалом проба вдала ся.

— **Грізний псжар вибух** вчера у Львові о 5. год. вечером в 2-поверховій камениці на розі улиці Краківської і пл. Краківської. Огонь вибух на поді, між ріжними жидівськими лахами і в одній хвилі обгорнув деревляні вязаня даху. Стови диму і полум'я, а вслід за тим голос пожарного звона з ратуша, заалармували пожарну сторожу і ціле населенє міста. Ратунок був о стілько легкий, що огонь ще дуже не розгорів ся, що води було доволі з трох гидрантів, а ножарники знаменито вправлені у своїм ділі. До 20 минут огонь загашено, заливаючи єго трема струями води. Перший раз ужито вчера нової драбини до висування, яка сягає навіть до даху 4-ого поверха. Шкода виносить до 3000 К. До огню збігло ся кільканадцять тисяч видців, заповняючи цілу Краківську площу.

— **На що видає ся найбільше грошей?** Німеччина числить 56 мільонів пешканців. Після статистики з 1901. р. видано там за той рік на хліб 1700 мільонів марок, на мясо 2250 мільонів марок, на військо 653 міль. марок, на флоту 225 міль. марок, на горівку 560 міль. марок, на пиво 2240 міль. марок а на вино 500 міль. марок. Отже видатки на алкоголь виносить 3300 міль. марок, а на хліб і мясо 3950 міль. марок. Як в Німеччині так річ має ся, де нарід не найменше п'ячати, то кілько то видає ся грошей в нас на нап'ятки, коли зважимо, що наш пересічний господар не може обійти ся без того, щоби на храм, сьвята, уродивні, хрестини, весіля, похорон, посвяченє хати і т. п. не купити хоть кілька кварт горівки; п'ява пють наші люди менше як Німці.

— **Поетичний кутик.**

Чутя, думки, сви юві з їх красою
Там нам дорожші, чим дальші за нами —
І мов за квітом, віркою й весною
Звертаємось д' ним тужними гадками.

У. К.

Оповідки.

— **Тарасове сьвято в Станиславові.** Філія „Просьвіти“ уряджує в неділю дня 25. с. м. в салі тов-а ім Моношка концерт в 48. роковини смерті Т. Шевченка. Програма: Вступне слово. 1) Промова, сел. Д. Гринів. 2) М. Завадский: „Повій вітре на Україну“, хор з Маріямпольа. 3) Т. Шевченко: „Розрита могила“, деклямація. 4) Й. Кишакевич: „Ой не нам в кайданах ходити“, хор з Хриплина. 5) В. Матюк: „Веснівка“, сольоспів в супр. фортеп. 6) М. Лисенко: „Козак виїжджає“, хор з Маріямпольа. 7) Т. Шевченко: „Думи мої, думи мої“ деклямація. 8) В. Матюк: „Кріпи ся Руси, кріпиль“, хор з опери „Інвалід“, хори з Микитанець і Хриплина в супр. фортеп. — 9) „Діточе сьвято“ образок сценічний в 2 діях М. Козориса, виведений дітьми з Микитанець. 10) Живий образ. Початок о 6. год.

— **З Бережан.** Товариство „Бережанський Боян“ уладжує в неділю, дня 25. с. м. в 48. роковини смерті Тараса Шевченка концерт в салі „Наді“ в Бережанах. Початок о год. пів до 8. вечером.

— **із Збаража.** Віділ філії Руского Товариства педагогічного в Збаражі скликає на день 25. цвітня в домі читальні „Просьвіти“ довірочну нараду в справі основаня паралельок з українською вккладовою мовою при 6 класовій школі в Збаражі.

— **Устні іспити зрілости** в учительських семінариях в літнім речинці відбудуть ся: а) в мужеских семінариях: в Заліщиках іспит абітурієнтів і приватистів дня 17. мая, приватисток 4. червця, в Коросі 17. червця, у Львові 17. мая, в Ряшеві 5. червця, в Самборі іспит абітурієнтів дня 1. червця, приватистів і приватисток дня 21. червця, в Станиславові іспит абітурієнтів і приватисток 17. мая, приватистів і учениць приватної семінарії дня 20. червця, в Сокалі дня 28. червця, в Старім Санчі дня 7. червця, в Тернополі іспит абітурієнтів і приватисток дня 2. червця, приватисток 2. червця, приватистів 13. мая; — б) в женських семінариях: у Львові в державній семінарії абітурієнток і учениць приватної семінарії п. Рихновської дня 7. червця, приватисток 21. червця, в приватній семінарії п. З. Стшалковської дня 3. червця, в Перемишлі іспит приватисток дня 17. мая, абітурієнток заведена дня 2. червця. Реченєць письменних іспитів визначать дирекції поодиноких заведень.

Наука, штука і література.

— **З музичної ниви.** В ч. I. місячного „музыкально-півчеського журналу „Боян“, що виходить в Тамбові, умішено статью Мик. Грінченка: „Українская музыка и ея представители“. Автор статі спинив ся на трьох молодих українських композиторах: К. Стеценкові, Я. Степовому (Якимешкови) та небіжчикові А. Серговському і дав характеристику їх творів. „Баян“ взагалі звертає чимало уваги на українську музику.

Кость Курило.

Письма з Америки.

(Дальше).

Philadelphia, Pa. 28. 2. 1909.

Приїхав я вчера вечером до Philadelphia. Перше вражінє у ній, се те, що в кожній будівлі більше смаку і гармонії, як в New-York-у, вулиці, хоч не так переладунані, як ньюоркські, та більш симпатичні і подібніші до європейского міста. Гамір превеликий, а у ночі видно ся, як у білій день, бо в ужитю тут самі лишень електрично-лукові лампи.

Кілька хвиль здержав ся на Broad Street-Station, пенсильванійської залізничі. Внутро її в дійсности гідне подиву. В головнім портку величава мармурна скульптура, що зображає грецький ридван, запряжений в шістку коней, відай чя се не знамено сего гіперпродуктивного американського поступу, а на інших стінах скульптура змісту питомого житя стейту Пенсильванії. Додати мушу і се, що ся станція є у самій середині міста. На другій стороні вулиці щось дуже кольосального — се City Hall, радше виглядає на церкву з тесового каменя у візантійським стилю, як на думу громадську. Сама будівля положена посеред Marketstreet, так, що із одної і з другої сторони тягом обїздять трамваї. Довкола неї дуже вдачні високі барокові сьвічники, мов би храмові жирандолі розсвічені на литий у двірським соборі. Marketstreet цілком по-

хожий на ньюйорський Бродвей; довгота сеї вулиці майже така сама. Тут централізується жичуча Філадельфія, що цілий Божий рік не спить.

Нині по полудни бачив я чудове внутро сали „Academy of Musik на Broad str., Chesmuth Street Opera House і Philharmonic'y“. Довший час задержався я в Pensylvania Academy of Fine Arts. Кільканацять гарно декорованих кімнат з галерею образів, становлять мов би доповнене ньюйорського Metropolitan Muzeum.

Що в дійсности заімпонувало мені, се римокатолицька катедра філадельфійського Архієпископа з копулою високою на 64 м. Фрески на стінах катедри взоровані на італійській школі, головний вітар, се щось таке містерне, викінчене в найменчій епізоді, а однак велике і просторе; автором його Brumidi.

Йду оглянути нову руск-католицьку катедру, котру купив нам Владика перед кількома днями за ціну 36.000 доларів.

На тихій вулиці від північної сторони Franklinsteet з гарного темного каменя справді без копул і без веж, але якось зараз на перший погляд своя і рідна, мов би була висловом цілого нашого народу, стоїть вона задумчива і сумна, як ті жалісні наші сьпіви великопостні. Слезі в очах стають із радости, коли згадаємо, що і ми вже тут такі невагірші, що є вже своя сторонька та і Пастир свій, та на їх тяжкому шляхови дай Боже сили і ласк багато!

Внутро катедри прегарно зложено з чисто вазиліковим складом, таке затишне, повне мольб, що хочеться серце ціле тут зложити та виплакати усе свої болі і жури перед Тим утаємним, що у кивоті.

Фактом є, що там, де є престол наслідників Христових, там ворог найбільше концентрує сили свої, щоби безчестити правду. Не з инчої причини згуртовали тут свої розбишацькі ряди царославні ріжних нюянців, та цілою форсею риють і риють на ріжні способи. Пливають гроші із Росії платним начальникам із горлицького повіту як заохота до дальшої боротьби і охорони „православія“. Але питаюся: для чого ся ідеальна, повна місіонарського духа Росія не підпоможе найперше своїх храмів, не займеться своїми душами, із яких останнє дре, лишень мішається ся не у своє. Лишіть нас, „халхлі“ в мирі, не журіть ся нами, бо з нами не ви, але сам Бог... От се, ідеальна Росія, відповідь тобі, та і твоїм пастирям.

Наших людей є тут звиж чотири тисячі, та нічо дивного, що вони є ріum desiderium вічно голодної Москви.

Такето жите наших тут заточників над тим славним заливом Delavare, над котрим побудована Philadelphia.

Коротенький сей опис, але важкий болем!...

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 23. цвітня.

Париж. Агенція Гаваса доносить: Франція в порозуміню з Англією постановила в засаді признати незалежність Болгарії. Рішуче поладнане тої справи зроблено зависиме від залагодження деяких формальностей.

Солунь. Доразові суди розпочали своє урядоване.

Царгород. Молодотурецький комітет поробив приготована до зложеня султана Абдуль-Гаміда з престола.

Царгород. Военна фльота, що стоїть перед Царгородом, покине пристань під проводом англійського адмірала Кемпля. Становище военної фльоти збуджує все ще велике заклопотаня. Кілька военних кораблів вїправді ще по стороні султана, але більша часть заявила ся за молодотурецьким комітетом. Морські вояки ходять помісті і непокоять населене. В Стамбулі великий несупокій із за того, що солунське військо запроклямує віймковий стан. Впрочім супокійно.

Царгород. Перебуваючі в Сан Стефано члени парламенту і сенату зібрали ся на народну раду, яка має нараджувати ся над усуненем сул-

тана з престола. В тих нарадах бере участь 19 сенаторів і 120 послів. Проводить Саїд-паша. Підчас нарад причалило до санстефанської пристані 5 турецьких военних кораблів і віддало ся до розпорядимости ради. Се пережилило важку на некористь султана. Ухвалено усунути султана з престола, на що пристав також Шейх-уль-Іслам. Радять також над справою загальної амнестії по зміні султана.

Відень. Нині в ночі помер на запалене легких б. управитель міністерства скарбу, бар. Йоркаш Кох в 60. р. жита.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжя і продуктів у Львові
від 12. до 18. цвітня 1909:

	за 50 клг.
Пшениця	12 75—13 00 К
Жито	9 25—9 50 К
Ячмінь броварняний	7 75—8 50 К
Ячмінь на пашу	7 70—8 00 К
Овес	8 25—8 50 К
Кукурудза	0 00—0 00 К
Просо	0 00—0 00 К
Горох до вареня	9 75—11 50 К
Горох на пашу	0 00—0 00 К
Бобик	7 75—8 00 К
Конюшина червона	70 00—82 50 К
Конюшина біла	37 50—57 50 К
Конюшина шведска	70 00—85 00 К
Тимотка	35 00—40 00 К
Ріпак зимовий	13 75—14 00 К
Насіне конопл.	8 50—8 75 К
Хміль	20 00—30 00 К
Насіне льняне	10 00—10 50 К
Львянка	10 00—10 50 К

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма
від 16. до 30. цвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлень. В неділі і сьвята 2 представлень о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлень. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролія). Львів 1903. 8^о ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstufowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причини. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Не жартуй, дуже краса мазурка на фортеп'яні Я. Лопатинського. Ціна 70 сот. Дістати можна у всіх книгарнях. (20—50)

Др. К. Леваковський

Львів, пл. Талицька 7. (наг Централь. каваркею).

Витягане, пльомбоване, вставляване зубів без болю.

Дяк іспитований з хорощим голосом, що умів би впровадити хоральний спів, знайде посаду в Звенигороді, п. Бучач. 39 (3—3)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафінах, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжя і знарядів господарських, від шкідливих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпробовочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороту.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агєнції „Дністра“.

Зголєшеня письмєнних господарів о агєнцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить ниший агєнт „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; інші фонди К 458.564.—; разом К 2.324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславона	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамчє:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславона	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10
З Підзамчє:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені і.

